

Číslo materiálu: VY 32 INOVACE 27/19

Název materiálu: Bratr Paleček

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.1486

Zpracoval: Mgr. Jana Jourová

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

1. Přečti si pozorně příběh o bratru Palečkovi a králi Jiřím z Poděbrad

Hovory s rybami

Jednou v čas oběda přišel Paleček do královské světnice, kde seděl král Jiří se svými dvořany u velikého stolu. Jakmile ho uviděli, zvali ho jako obyčejně k sobě. Paleček si nesedl k veliké královské tabuli, nýbrž usadil se ke stolu u dveří, na němž bylo prostřeno pro služebnictvo.

I začalo se jíst a služebnictvu byly přineseny drobné ryby plotice. Tu Paleček vzal jednu, přistrčil si ji k uchu a ptal se jí: „Prosím tě, nevíš něco o mém bratrovi? Ne, nevíš? Neví.“

Položil plotici, vzal druhou a ptal se té, pak položil i tu a začal se vyptávat třetí. Služebnictvo se dalo do smíchu, až si toho král všiml a zeptal se: „Bratře Palečku, co tam děláš? Jak to, že mluvíš s rybami?“

„To je tak, bratře králi,“ odpověděl Paleček, „měl jsem bratra rybáře a on utonul v řece při lovení. A tak se tedy ptám těch ryb, zdali o něm něco nevědí.“

„A co říkají?“ tázal se král s úsměvem.

„Říkají, že o něm nic nevědí, protože jsou tuze malé. Mám se zeptat těch velkých na tvém stole, ty prý vědí víc.“

Král Jiří dobře porozuměl Palečkovu žertu, zasmál se, dal naložit na mísu ty nejpěknější ryby ze svého stolu a poslala je Palečkovi. Pak bratr Paleček nakrmil služebnictvo velkými rybami a králi Jiřímu a dvořanům dal na srozuměnou, že čeleď zaslouží za svou práci stejně vydatný oběd, jako její páni.¹

2. Zodpověz následující otázky k textu:

Proč se asi hrdinové příběhu oslovují bratře?

- a) Byli příbuzní b) Byli členové Jednoty bratrské c) Uzavřeli pokrevní bratrství

Byly podávány na stůl pro služebnictvo stejně velké ryby jako na stůl královský?

- a) Ano b) Ne c) V příběhu není řečeno

Jakým způsobem upozornil Paleček na nespravedlnost?

- a) Žertem b) Svým odchodem od stolu c) Poučováním krále

Co chtěl Paleček králi dokázat?

- a) Že všichni jsou si rovni.
b) Že služebnictvo by mělo dostávat více jídla než jeho páni.
c) Že služebnictvo si zaslouží za poctivou práci stejně kvalitní stravu jako jeho páni.

3. Urči druh VV z prvního odstavce textu: ..*Jakmile ho uviděli,....*

4. Urči poměr mezi větami z prvního odstavce textu: ... *Paleček si nesedl k veliké královské tabuli, nýbrž usadil se ke stolu u dveří,...*

5. Z následujících vět vypiš všechny přívlastky a urči je: ... *Paleček si nesedl k veliké královské tabuli, nýbrž usadil se ke stolu u dveří,...*

6. Z druhého odstavce textu vypiš sloveso v trpném rodě:

7. Slovesný tvar *přistrčil si ji k uchu* dej do trpného rodu:

8. Vyhledej v posledním odstavci textu:

*synonymum ke slovu **čeled'*** _____

*antonymum ke slovu **chudý, nedostatečný na živiny*** _____

9. Urči, jakými větnými členy jsou v posledním odstavci následující slova:

Služebnictvo - _____ *Pak* - _____

Stejně - _____ *vydatný* - _____

10. Sloveso *nakrmil* dej do 1. osoby, čísla množného, způsobu podmiňovacího minulého:

11. Užij ve větách tvary slova *ucho*:

Ušima : _____

Uchy: _____

Kontrolní list

2. Zodpověz následující otázky k textu:

Proč se asi hrdinové příběhu oslovují bratře?

- a) Byli příbuzní b) **Byli členové Jednoty bratrské** c) Uzavřeli pokrevní bratrství

Byly podávány na stůl pro služebnictvo stejně velké ryby jako na stůl královský?

- a) Ano b) **Ne** c) V příběhu není řečeno

Jakým způsobem upozornil Paleček na nespravedlnost?

- a) **Žertem** b) Svým odchodem od stolu c) Poučováním krále

Co chtěl Paleček králi dokázat?

- a) Že všichni jsou si rovni.
b) Že služebnictvo by mělo dostávat více jídla než jeho páni.
c) **Že služebnictvo si zaslouží za poctivou práci stejně kvalitní stravu jako jeho páni.**

3. VV Příslovečná časová

4. poměr odporovací

5. velké královské – přívlastky shodné (postupně rozvíjející), u dveří – přívlastek neshodný

6. byly přineseny

7. byla přistrčena k uchu

8. služebnictvo, vydatný

9. služebnictvo – předmět, pak – p.u. času, stejně – p.u. způsobu, vydatný – přívlastek shodný

10. byli bychom (bývali) nakrmili

11. Zajíc/Kluk s velkýma ušima. Hrnc s velkými uchy.

Bibliografie:

1)FRYNTA, Emanuel. *Moudří blázni*. Praha: Albatros, 1981. 13-781-81 14/65. s. 62